

A Kultúra Fővárosa
Luxembourg'07
Saját verzió'07
Kipukkanó beruházások
A Nagy Kiállítótér
áthelyezése

Képi kultúra
Moholy-Nagy László
A historizmus
aspektusai
Andy Warhol lakótelep

Portré
Heidl György

Zene
Történelmi
magánügyek

Színház
Prah
A nép ellensége
Dühöngő ifjúság
Spartacus 2076
Majakovszkij
Misztérium
Határsáv

Im memoriam
Kós Lajos

Születésnap
Tízéves az Echo

www.echopecs.hu

08/1
Kritikai szemle, Pécs

echo

P. MÜLLER PÉTER

Egy fénylő kulturális évad:

Interjú Robert Garcia EKF főigazgatóval

— Mi módon, milyen posztot vett részt a Luxembourg2007 – Európa Kulturális Fővárosa projektben? Hogyan jutott ehhez a feladathoz? Milyen jogosítványokat és lehetőségeket kapott a projekt megszervezésére és megvalósítására?

— A 2003 novembertől 2008 júliusig tartó időszakban a projekt főkoordinátora voltam/vagyok, ami azt jelentette, hogy valamennyi Luxemburgban zajló esemény igazgatója és minden, a Nagy Régióban (öt résztvevő földrajzi entitásban) szervezett esemény koordinátora voltam. Az EKF2007 nem korlátozódott Luxembourg városára vagy a Luxemburgi Nagyhercegségre, hanem kiterjedt két német tartományra (Rajna-Pfalzra és a Saar-vidékre), egy francia régióra (Lorraine), valamint Belgium németajkú közösségeire.

2003. júliusában pályáztam meg a főigazgatói posztot, és mintegy nyolcvan jelentkező közül nyertem el a megbízatást. Szakmámra nézve acélmérnök, szociológus és újságíró vagyok, számos kulturális és média projektben dolgoztam, és 1992–2003 között a Zöld Párt tagjaként parlamenti képviselő voltam, a kultúrával és az oktatással foglalkoztam.

Az EKF projektet egy nonprofit szervezet irányította, amelynek tagjai főként a kormányzati és városi adminisztráció köztisztviselői voltak. E szervezet tanácsa (board) adta meg a hozzátartozó irányelveket, de a csapatomnak és nekem nagyon nagy szabadságom volt a projekt alakításában és megszervezésében.

— Mekkora Luxemburg és melyek a legfontosabb kulturális és gazdasági jellemzői?

— Luxemburg az egyik legkisebb EU tagállam, mindössze 2600 km² a területe, és kevesebb, mint félmillió lakosa van. Mivel a szuverenitása biztosított, Luxemburg egy alapvetően ipari (acéltermelő) országból fontos nemzetközi pénzügyi és szolgáltató központtá tudott válni. Napjainkban Luxemburg az egy főre eső bruttó nemzeti összterméket (jövedelmet) tekintve a világ leggazdagabb országa, kiemelkedően magas gazdasági növekedéssel, alacsony munkanélküliséggel, kicsi adóssághalmománnyal, erős bevándorlással és ingázó munkaerővel.

A Nagyhercegség fővárosának, Luxembourgnak 85 000 lakosa van. Az ország lakosainak 40%-a, a fővárosának 63%-a külföldi, akik főként Portugáliából, Olaszországból és a volt Jugoszláviából érkezett bevándorlók. Naponta mintegy 130 000 ingázó érkezik Luxembourgba a szomszédos régiókból a jobb munkakörülmények miatt.

1995 óta (amikor Luxembourg először volt Európa Kulturális Fővárosa) mintegy 700 millió euró új kulturális infrastrukturális beruházásra került sor. A költségvetésben a kultúra aránya fél százalékról másfél százalékra emelkedett.

— Melyek Luxemburg reprezentatív kulturális intézményei? Létesültek-e új (kulturális) intézmények a 2007-es évre? Milyen változást hozott az EKF a meglévő kulturális intézmények számára?

— 1995 és 2007 között a nagy kulturális intézmények száma négyről tizenötre

Az ECHO 2003 óta követi nyomon az Európa Kulturális Fővárosa EU-s kezdeményezés történéseit. Ezek közül számunkra a legfontosabbak az EKF kapcsán Pécsen zajló (vagy nem zajló) történések, amelyekkel már a pályázatra való felkészülés és az elbírálás előtti időszakban is foglalkoztunk. Közöltük a 2004 őszen tartott civil konferencia előadásainak egy részét (2004/5–6.), Pécs 2010 decentrum címmel interjút készítettünk Takáts Józseffel és Tarrósy Istvánnal (2005/3.), a nemzetközi zsűri Pécsre érkezésére időzítve regionális összeállítást jelentettünk meg (2005/4–5.), majd a kormánydöntés bejelentését követően a nyertes EKF-pályázat megvalósításával kapcsolatos tennivalókról kerekasztal-beszélgetést közöltünk, Nemzetközi térben, nemzetközi színvonalon címmel (2005/6.). Az elmúlt két év során is szinte minden számunkban foglalkoztunk a pécsi EKF-fel kapcsolatos fejleményekkel.

Az EKF azonban nem csupán pécsi projekt. Az elmúlt bő két évtizedben számos európai város viselte ezt a címet, és az ECHO fontosnak tartja annak az európai értékrendnek, szellemiségnek és magatartásmódnak a közvetítését, amely más EKF-városok példájában megmutatkozik. Épp ezért az EKF kapcsán igyekszünk megismertetni olvasóinkat a közelmúlt vagy a jelen Európai Kulturális Fővárosainak egy részével is. A külföldi EKF városokat bemutató sorozatunkban eddig szerepelt a 2003-as Graz (2003/5–6.), a 2004-es Lille (2006/3.), a 2007-es Nagyszében (2007/5–6.) és a 2008-as Liverpool (2007/4.). Ezúttal a tavaly Nagyszében a címen osztozó Luxembourg évadát mutatjuk be. Az alábbi interjú elektronikus levelezés formájában készült, ez év februárjában. (A cikkben Luxembourg a várost, Luxembourg az országot jelenti.)

„Minden ami kell” (All We Need) globalizációs kiállítás helyszíne Bevalban

FOTÓ: MARC LAROCHE

A 2007-es EKF év megnyitőünnepsége
2006. december 9-én

Luxembourg 2007

emelkedett, és létesült további tizenöt kisebb kulturális intézmény is. A legfontosabb új intézmények a következők:

A modern művészetek múzeuma (2006)

Filharmónia (2005)

A rockzene csarnoka (2006)

Neumünster kulturális központja (2004)

2007-re az EKF igazgatóság egy új kulturális központot alapított, elsősorban a fiatal közönség és az innovatív művészetek számára, ez a Rotunda (avagy kerek ház). Továbbá korábbi ipari helyszíneket (például acélkohót, üzemcsarnokot, gyümölcsraktárt stb.) kiállítási célokra vagy események megrendezésére használtunk.

A meglévő kulturális intézmények kiegészítő támogatást kaptak a kifejezetten az EKF-hez kapcsolódó projektjeik számára. Ez meglehetősen sok kivételes (mert költségesebb) kiállítás és rendezvény bemutatását tette lehetővé.

— Hogyan épült föl az EKF menedzsmentközpont, és milyen volt a kapcsolata a városi hivatalokkal és a politikával?

— A nonprofit EKF szervezet a városi és a kormányzati hivataloktól függetlenül működött, egy a kormány és a város által biztosított költségvetési keretben. A nonprofit szervezet tanácsa (board) határozta meg a stratégiát és az esemény általános irányelveit. A menedzsment központban különböző osztályok működtek: a partner projekteket koordináló projekt-menedzsment, a saját projekteket szervező osztály, a kommunikációt, sajtót és technikai kérdéseket kezelő részleg, valamint a turizmust és mobilitást szervező divízió. A csúcs menedzsment három igazgatóból állt.

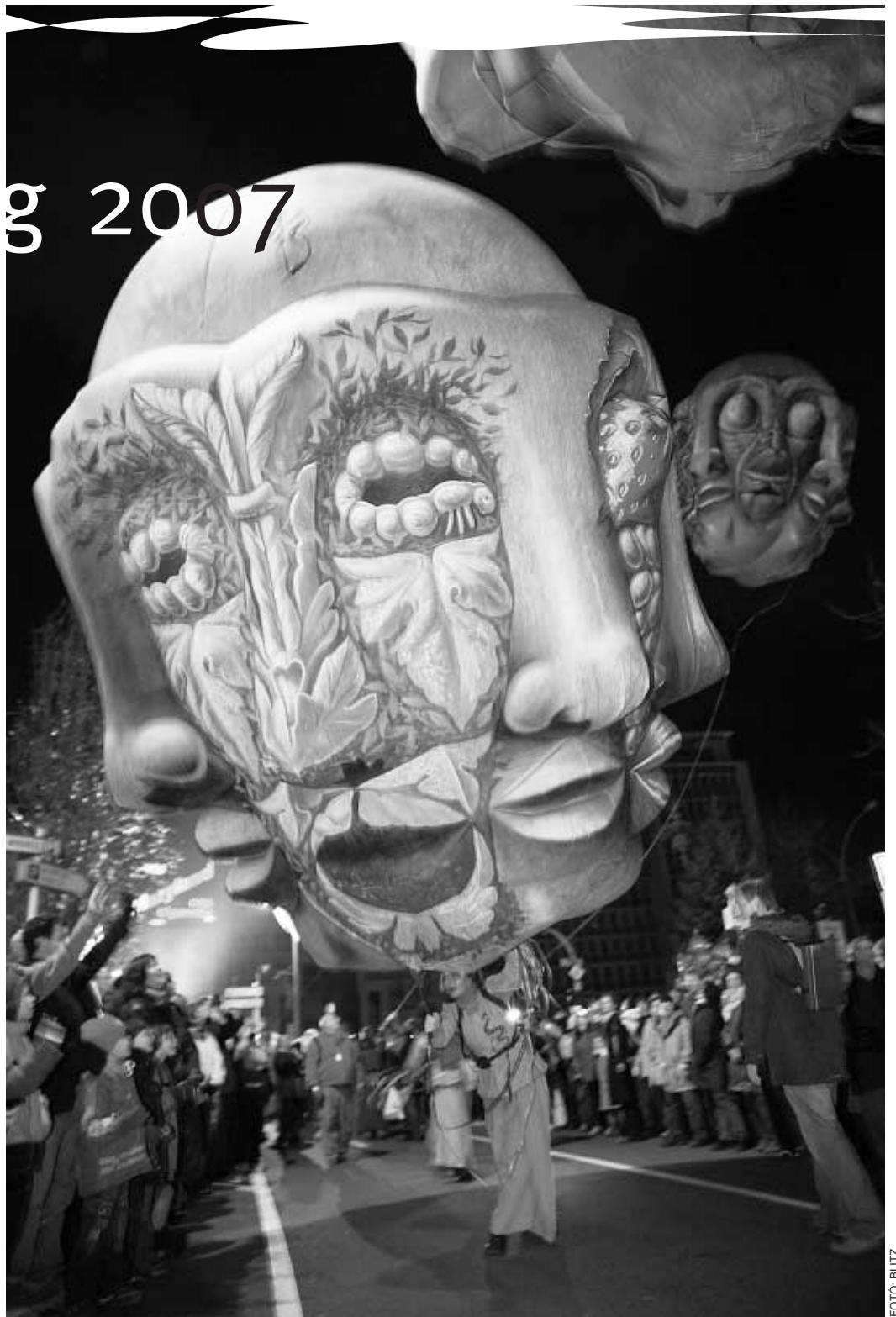
Mint korábbi politikusnak nagyon jó kapcsolataim voltak a városi és az országos politikai tényezőkkel és adminisztrációval. A politika és az adminisztráció nagyon sokat segített abban, hogy a lehetetlen lehetségessé váljon.

— Mi volt a kulturális intézmények szerepe az EKF projektben? Milyen programokat, projekteket kezdeményeztek?

— A kulturális intézmények felkérést kaptak, hogy projekteket javasoljanak, de nem minden intézményi program kapott helyet a 2007-es naptárban. A kifejezetten az EKF számára kidolgozott tervek megvalósítására az intézmények a projektjük teljes költségvetésének 50%-át kaphatták meg kiegészítő támogatásként.

A legtöbb múzeum kifejezetten a 2007-es évhez kapcsolódó nagy kiállítást szervezett, míg a színházak és koncerttermek az EKF keretében különleges eseményeket rendeztek, például világpremiert tartottak, új, határon átnyúló vagy multidiszciplináris együttműködést kezdeményeztek, új fesztivált indítottak stb.

Az általunk szervezett EKF programsorozat végül is csak a 20%-át adta a Luxemburgban az év során lezajlott teljes kulturális eseménysornak. Azok a rendezvények, amelyekre — mint bármely normál évben — az EKF-től függetlenül is sor került volna, nem kaptak automatikusan

FOTÓ: BLITZ

helyet a hivatalos EKF programban. Ahhoz, hogy valami az EKF részévé váljon, néhány szigorú feltételnek kellett megfelelnie: eredetiség, innováció, új célközönség, európai szellemiség, határon átnyúló együttműködés, fiatal közönséget megcélzó speciális programok stb.

— Mi volt a civilek, a fiatalok szerepe az EKF projektben? Milyen erős volt a civil részvétel?

— A projektek mintegy 80%-át nem intézményi partnerek szervezték: kulturális egyesületek, művészi közösségek, nem kormányzati szervezetek, egyes művészek, polgári kezdeményezések. Nagyon sok projektet új és nagyon fiatal művészeti és kulturális mozgalmak irányítottak.

Egy 2500 m²-es épületben (Rotonde2) a teamünk egy kizárólag fiatal közönségnek (gyerekeknek és ifjaknak) szóló programsorozatot szervezett. Ez a kezdeményezés találkozott a közvélemény elvárásaival, és a 2007-es EKF év egyik legjelentősebb sikerét eredményezte.

Ez a program 2008 májusától egy másik helyszínen folytatódik majd.

— Mindazok a fejlesztések, amelyek az EKF apropóján megtörténtek, bekövetkeztek volna-e az EKF nélkül is?

— Az 1995-ös első EKF évet követően Luxembourgban nagyon sok fejlesztésre került sor. 2007 visszaigazolta ezt a gyors és minőségi fejlesztést, amelyek most kiegészültek a magasabb minőség, a nagyobb profizmus, az új közönség, az új helyszínek értékeivel, és a határon átnyúló együttműködés gyakorlatával, amely a Nagy Régióval és a Nagyszabennel, Romániával való együttműködést is magában foglalta.

— Melyek voltak az alapvető konfliktusok (ha voltak ilyenek) a 2007-es évre való felkészülés során, és kik között zajlottak?

— Semmilyen jelentős konfliktusra nem került sor, sem 2007 előtt, sem abban az évben, sem azóta. Minden politikai erő a

FOTÓ: ANDRÉ MORIN

projekt mögött állt, az EKF szervezet és a team hatékonyan és sikeresen működött. A végeredmény minden várakozást felülmúlt. A 2007-re kitűzött iniciatívák pedig folytatódnak tovább: régi ipari helyszínek kulturális célú hasznosítása, a határon átnyúló kulturális hálózatok megerősödése, megkezdett új projektek továbbvitele...

– Melyek voltak 2007 legjelentősebb eseményei, projektjei?

– A Luxembourg2007 évad nem a kiemelkedő eseményekre összpontosított, hanem az év során lezajlott 4000 eseményt és 555 projektet potenciálisan egyenrangúnak tekintette. Természetesen a nagy kiállítások, fesztiválok, premierek kiemelkedtek az eseménynaptárból. Ezek közé tartozott a „Nagy Konstantin Császár” című történelmi kiállítás (800 000 látogatóval), vagy olyan kortárs művészeti kiállítások, mint a „Sophie Calle / Frank Gehry”, „Michel Majerus”, „Globális túláradás”, „Picasso” stb. Voltak jelentős társadalmi kérdéseket érintő kiállítások, mint a „Minden ami kell” a globalizációról, az „Újraemelt Babel” a migrációról, és a „Géniusz Én” a találmányokról. Új fesztiválként került megrendezésre a filmrendezővé váló színészeket bemutató „DirActors’ Cut” című filmfesztivál, a „Vörös Rock Fesztivál”, és a „Totális Színház” fesztivál, amelyben az EKF-ünkben résztvevő országok különböző színházai működtek együtt. 2007 egyik fontos témája volt a köztéren megjelenő művészet, melynek keretében sok szabadterei művészeti eseményre és performanszra került sor.

– Volt-e együttműködés a másik 2007-es EKF várossal, Nagyszobennel, és ha igen, milyen formában?

– Nagyszobennel nagyon szoros volt az együttműködés, bár mindkét városnak megvolt

a maga önálló programja. Mintegy ötven közös projektet hoztunk létre, amelybe a kiállítás- és a diákcsere-től a közösen létrehozott illetve befogadott színházi produkciókig sok minden beletartozott. Emellett erős emberi és politikai kapcsolatok voltak a két kulturális főváros között.

– Milyen hatást gyakorolt az EKF Luxembourgra és személy szerint önre?

– A népesség és a közönség 88%-a elégedett volt a programmal, és úgy ítélte meg, hogy az EKF a város, az ország és a Nagy Régió számára is hasznos volt. Luxembourg lakosainak 43%-a vett részt az EKF projektben közreműködőként vagy közönségként. Személy szerint úgy vélem, hogy a kitűzött célok 90%-át elértük, és a 2007-es EKF év erősítette Luxemburgban a művészi kreativitás minőségét és a kulturális kínálatot.

Xu Tan: Átmeneti város (Trans/fent City) projektje

– Hogy érzi magát ez után a hatalmas feladat után?

– Fáradtan, de boldogan! Boldog vagyok, mert az év sikeres volt, boldog vagyok, mert befejeződött: az EKF egy éve 555 projekttel és 4000 rendezvénnyel hatalmas kihívás. És fáradt vagyok, mert egy kulturális fővárosi év meglehetősen hosszú idő. ■

Rotunda1

FOTÓ: CHRISTIAN ACHMANN